

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Thököly-
uteza 1. szám Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona
Fél évre . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Thököly-uteza
1. sz. alatt a könyvnyomdában.
Ide intézendők a kiadóhivatalt
illető előfizetés, hirdetésny,
nyiltér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . . . 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

A cselédkérdés ügye.

Nemzetgazdasági és szociális szempontból nagyérdő és kiválóan fontos a cselédkérdés ügye, melylyel lapunkban már több ízben foglalkoztunk. Most a hevesi gazdasági egyesület készítet egy memorandumot, melynek biralata keretéből e fontos ügyre vonatkozólag ezeket közöljük:

„Az a mozgalom, mely a legutóbbi években a nép által meg nem értett szocialista tanok gyümölcse lett s mely mozgalmat avatatlan és tudatlan kezek irányítottak, feltámasztotta az agrikultur magyar állam belviszonyainak egyik legégetőbb kérdését, a cselédügyet. Az előbb utóbb végleges megoldásra szoruló kérdés mielőbbi felszínre hozása üdvös és hasznos volt, ámde a mód drasztikus, kiméletlen és avatatlan kezek rántották elő illetéktelenül. A cselédügy, melynek a mai kor követelményei szerint való rendezése oly annyira sürgető, a nagy tömeg által óhajtott orvoslásával és támasztott követelésével rosz kezekben van. Nem tesz magának jó szolgálatot az állam és a gazdaközönség, ha ezt az ügyet, szeméi előtt tartva a cselédek nagy tömegének érdekét, gyökeresen nem tárgyalja és el nem intézi, még pedig saját vezetésével és munkájával. Minden szó, minden mozgalom csak örömet kelthet a soká nem halogatható ügy sikere érdekében.

A mezőgazdasági cselédség helyzetének javítására irányuló mozgalom keretén belül kívánatos volna még az a czélzat is, hogy ezen ügy körül a kialakult viszonyokhoz mérten egyöntetűség és rendszer keletkezzék. Ha tehát az értelmetlen elemek által hangoztatott, a tömeg boldogulásának előbbre vitelét czélzó megoldási módozatokat szakavatott erők vennék kezükbe s azokat mindkét fél érdekeit egyaránt mérlegelve állapítanak meg, az méltó megnyugvást keltene a kérdés végleges megoldása iránt; de ma még nem áll ugy a dolog, mivel ugy a cselédirtató gazda, mint a cselédügyekben eljárni hivatott közigazgatási tisztviselő ugyszólván naponkint érzi és tapasztalja, hogy az 1876. évben a cse-

lédekről hozott XIII. törvényezikk a mai viszonyoknak nem felel meg. — A korszerűbb törvényes intézkedést ugy a cselédség vitális érdekei, mint a gazda helyzete egyaránt hangosan követelik. A végeredményükben oly szomorú sztrájkok, a mezőgazdasági cselédek magatartása, a gazdakörök mozgalmái mind azt bizonyítják, hogy válság és kockázat nélkül immár nem lehet elodázni a cselédirtó módosítását. Csak helyeselni lehet tehát a vidéki gazdaközönség eljárását, melylyel e kérdést felszínre hozta és a maga szempontjából hozzá szólott.

A kérdés vizsgálásánál különbséget kell tenni cseléd és cseléd közt. Az a leány, aki 14 éves korában szolgálónak megy faluról a legközelebbi városba, — vagy az fiu, aki valamely kiscsászhoz szegődik kis béresnek, még nem hivatalos cseléd, mert az állandóság nem lehet érénye; a leány férjhez megy, a legényt katonának viszik. Az ily cselédi állapot nem élethivatás, mert időleges; az ily cselédek — lakás és élelem mellett — bármily havibért élvezhetnek. Más elbánás és elbírálás alá vonandó a határban dolgozó éves, külső vagy mezőgazdasági cseléd. A belső cselédnél csak a maga egyénisége van érdekelve, külsőnél a cseléd egész családja is. Más a szerep, más annak felfogása.

A mezőgazdasági cseléd a maga családjával együtt más szolgájának szánja el magát egész életre; egyénisége nem illeszkedik bele a gazda családi életébe, mint a belső cselédnél, hanem külön, bár párhuzamosan halad a gazda életével, önállóan fejlődik, kísérv a szolgaság fogalmából eredő mindenféle hatránytól. Egy azon törvénynyel vagy rendszabálylyal e két különböző cseléd ügyét intézni nem lehet. Az életviszonyok különböző volta szerint szét kell választani a rendelkezéseket, hogy a törvény, mely a felosztáshoz alkalmazkodni lesz kénytelen, teljesen rá legyen illeszthető arra, akit illet. Ehhez képest szükséges, hogy a mezőgazdasági cseléd fogalma kellőképen tisztáztassék; világosan meg legyen állapítva; meddig terjed e fogalom köre. A törvény hozásakor nem lehet szem elől téveszteni, hogy a

városi cseléd csak átmeneti alak, aki ivadékaiból nem akar cselédet nevelni, ellenben a mezőgazdasági cseléd gyermekei ismét csak cselédnek nevelkednek. Vagyis a városi cseléd foglalkozása nem élethivatás, nem végczél; míg a mezőgazdasági cselédnél az; a cselédkedés ennél nem a gyári munkázemmel, az ott való alkalmaztatással, vagy a magasabb napszám beálltával függ össze. A kitelezési rendszer itt nem érvényesülhet. Hazánk termelő ország; földmivélségünk előbbre vitele országos érdek; nem dughatjuk be tehát fülünket a panaszok elől, melyek a gazda és a cseléd egymáshoz való viszonyának javítását sürgetik; mert valamint nagy haladást jelentett a gazdálkodás terén a faekének vaskével való föcserélése, úgy a cselédintézménynek a modern agrikultura szervezetébe való beillesztése a mai viszonyok közt a legnagyobb jelentőséggel bírna. Ez által lehetne nevelni, megnyerni, lekötni egy oly egészséges, fogékony, tapasztalt és elégegett cselédnemzedéket, mely lépést tudna tartani a gazdasági élet fejlődésével.

Az a törekvés, mely ez irányban a reformot hangoztatja, jogos is, szükséges is. Ha ezt belátjuk, érteni fogjuk azt is, hogy annak megvalósítása áldozatot fog kívánni a birtokos gazdák részéről. Tehát természetes, hogy amidőn az előttünk lévő kérdés megoldásához hozzáfogunk, tudatában kell lennünk annak, hogy a cseléd-kérdés égető és mielőbbi megoldása a reform szükségét érző gazdakra nézve megterhelést jelent. E megterhelésnek azonban az új rendszabályok életbe lépte után meg kell térülnie az által, hogy a gazda megszabadul az érintett mizériáktól és kárpótlást nyer a cselédek megjavult minőségében. Igaz ugyan, hogy ez hosszabb lejáratú befektetés lesz, de éppen azért mielőbb hozzá kell fogni, hogy az önzetlen befektetés erkölcsi hasznát esetleg még magunk is, anyagi gyümölcseit pedig utódaink mindenesetre élvezhessék. Mert ha rideg önzéssel elzárkózunk az áldozat hozatalától, ha merev maradisággal belekapaszkodunk jogainkba, elzárjuk magunkat a fejlődés, a javulás lehetőségétől, hova fognak fajulni az állapotok? Cselédre, és pedig

TÁRCZA.

Tavaszi hangok.

Megint tavasz lesz, zöldel újra
Kizöldel az erdő mező.
Pázsit fakad, ezer virág kel.
Az ágnak új levele nő.

Ezer virágos, pázsitos rét
Himes ólén rohanva megy
A játszi csermely; — s a napsugár
Magát habjába mossa meg.

Dalos szellőt elviszi szárnya.
Távol, közel, fent és alant
Lágy dallama — szelid csókjára
Uj színt nyer a kopár, a hant.

Ha volt halavány, halotti, sáppadt
Mikor kihült a pusztá föld
Lassan, lassan, ma rajta élet,
Remény s a remény színe zöld.

Ha vérpiros harasztot ontott
Az ősz zilált — dér lepte galy,
Mit széjjel ont bérezen, lapályon
A kikelet: illat ma, s dal.

Virágos, illatos tavaszban
Kint ülök a nap sugarán,
Verőfényén; pást illatát s a
Fény melegét árasztja rám.

Elnézek a tájon, elnézem
Az ébredő természetet.
A széles völgy, s távol hegy orma
Hogyan virul, s nyer életet.

Mely álmából hogyan kel, ébred,
Felnyitva százezernyi sír.
Az egykor sáppadt, beteg arczot
Hogy önti el tavaszi pír.

Pirosra gyult, kipirult arczozal,
Mi ragyogó, mi aranyos.
Elnézem a ligetet, erdőt,
Hogy lesz megint népes, zajos.

Lelkemre száll a fény, az illat.
Édes álomba ringatom
Magamat, s a föld kebelének
Lágy dobogását hallgatom.

Érütését a föld szívének.
Izzó sugár, meleg sugár
Csókjára; — ah! csak vége, vége
Soha, soha ne lenne már!

Mi él, ne, ne halna meg ismét!
Enyészet rá ne zúgna le!
Maradva völgy — halom e fényben
Örökre, lomb s virág tele!

Borsody Béla.

A teremtés napjai.

Irta: HORVÁTH ZOLTÁN. (3)

De még más fényforrások is lehetségesek. Ilyen például a villamosság vagy a delezesség. Ki tudja ma is, mi az északi sarkfény mibeulété? Hogy a villamosság erős fényforrás lehet, az magyarázatra nem szorul. S a földi anyagnak akkori viharos elhelyezkedése, egyensúlyozódása okvetlenül fölkelte ezeket a titokzatos fényforrásokat, a melyekre a későbbi napok magyarázatánál szükség is lesz, mert növény és állatvilág lép fel: a föld tehát nem lehet többé izzó forró test.

Igy derit fényt a Kant-Laplace elmélet meg az új fizika a teremtés első napjára és mindenképen szabad működés biztosítható a természet erőinek, mert az Istent nem szükséges anthropomorphizálva képzelni, ugy hogy mindig beleavatkozik a természet folyásába, hanem megteremt az anyagot erőivel és megadja az első lökést, azután „a gép forog, az alkotó pihen”. S ha beleavatkozik is később, joga van erre és nem „Deus ex machina” gyanánt teszi, hanem ugy, a mint mindentudása szerint öröktől előre tervezte és beillesztette a természet rendjébe.

De hátha megdől a Kant-Laplace elmélet és az új fizikai elmélet? Mózes története akkor is szent és igaz marad, mert nem tudományos értekezés, hanem vallási ihletett mű, melyet akkor majd új elméletekkel próbálunk megmagyarázni. Addig érjük be a mai tudomány magyarázataival!

Az itt előadott magyarázatokat egyáltalán nem szükséges olyanoknak tartani, a melyekhez körömszakadtáig ragaszkodniok kell a hívőknek, hiszen előre bocsátottuk, hogy a tudomány halad és elméletei változnak, szerencsétlen gondolat volna hát az Isteuról szóló tanítást változó elmélethez leszőgezni. Mózes teremtéstörténete látományokban, képekben beszél és nagy vonásokban egyezik a tudományos kutatás eredményeivel. — Azért lehet ugy is, hogy a nap már kezdettől meg volt, de nem a mai rendezett viszonyok között és a földet borító felhőktől, göztől csak később hatoltak át sugarai.

III. A második nap.

„Mondá még az Isten: Legyen erősség a vizek között és valassa el a vizeket a vizektől. És erősséget alkotta Isten és elválasztá a vizeket, a melyek az erősség alatt valának, azoktól, melyek az erősség fölött valának. És nevezé Isten az erősséget égnek; és lőn este és reggel, második nap.”

Irtózatos forrongó zivatarok után kezdett hát a föld lehűlni. Összegyülekeztek a szilárd részét alkotó

megbízható, értelmes, hűséges cselédre a gazdának mindig szüksége lesz.

Aki tehát a jelen helyzet javításán munkálni akar, annak nem szabad szem elől téveszteni az említett két körülményt.

Fölhivás.

„A megyék egyéniségének kultusza egészséges és üdvös törekvés”, mondta nemrég Andrassy Gyula gróf belügyminiszterünk.

Ezt a kultuszt szolgálja kifejezetten és hűséggel a gömörmezei Múzeum.

Alapszabályai a Múzeumegyesületnek meghatározák működésének célját és eszközeit s ezekhez képest feladatait is körvonalazzák.

Alulról belső tisztikar, bármily önzetlenül igyekezők is eme kulturintézetet szolgálják, nem nélkülözheti azt a külső támogatást, melyet a fejlesztés nagy munkája megkíván. — Kéri tehát s igénybe veszi mindazoknak szíves közreműködését, kik jó akaratukkal, készségükkel, tudásukkal segítséget nyújtanak hajlandók. Keresünk a vármegye területén apostolokat, kik sorakozni munkatársakul kegyesek lesznek.

E fontos feladatok a következőkre vonatkoznak:

1. Gömör és Kishontvármegye történelmi múltjának mindazon mozzanatait óhajtjuk kikutatni, melyek alkalmasak arra, hogy a vármegye *pragmatikus történelmének* megírásához adatokul szolgáljanak. E célból:

a) *ásatásokat* eszközölünk a vármegye területén, hogy felderítsük az őskor emberlakta telepeit s úgy a *kökor*, mint a *bronzkor* maradványait egybegyűjtjük;

b) kiváló törekvésünk összegyűjteni mindazon történelmi becsű tárgyakat, eszközöket, melyek a *régi századok* (vaskor) ereklyéit képezik;

c) *számba* kívánjuk venni még azokat is, melyek egyébként a *Muzeumba* nem juthatnak (egyesekek, egyházak, testületek birtokában);

d) igyekezünk felkutatni a forrásokat, melyek *régi okiratokban, nyomtatványokban* eddig még ismeretlen adatokat foglalnak magukban;

e) felkeressük a *helyeket*, melyekhez történelmi tények fűződnek, s azokat a szükséghez képest alkalmas módon úgy a *helyszínén*, mint a vármegye *térképén* megjelöljük;

2. Utalva van legközvetlenebbül az egyesület, a népelet minden kiválóbb jelenségeinek megfigyelésére és itt

a) gondoskodunk kell arról, hogy a *néplélek* nyilvánulását szólamódjában, költszetében, dalaiban, szokásaiban megismertessük;

b) egybegyűjtjük a *köznapi életére* és foglalkozására vonatkozó sajátos eszközeit, szerszámait, valamint házi iparának termékeit vidékenként;

c) múzeumunkban bemutatjuk *plasztikai alakban* a vármegyei típusok szerint, a gömörmezei népviseletet a multból úgy mint a jelenből.

3. Kegyelettel fordulunk vármegyénk nagyjainak emlékezetére. Hazafiai kötelességünk azt emléktárgyaiban az utókor számára megőrizni. Így

a) a *Tompa Mihály* koszorusunak emlékére berendezett szoba részére továbbra is gyűjtjük még egyesek birtokában levő könyveit, kéziratait, butorait s egyéb emléktárgyait. Itt fölemlítjük, hogy a költő *szülőházát* kicsinyben előállítva a késő utódok is láthatják, mily szerény hajlékban pattant ki az isteni szikra; de páratlan volna a maga nemében, ha hozzá elkészülne a *pendantja*, t. i. a *hanvai paplak*, a hol élt, az *Isten háza*, hol hirdette az igét, a kettő szomszédságában levő *sír*, hol örök álmát aluszza. Reméljük, az idő tán ezt is megérleli.

b) Itt csoportosítjuk a *vármegye nagyjainak* is emléktárgyait, iratait, arcképeit, stb.; itt kívánjuk összeállítani várm. orsz. gyűlési *képviselőink* (1848-tól kezdve) arcképalbumát.

c) A *gömörmezei írók* munkáit már is szép számmal gyűjtöttük össze. Minden megyebeli írónak bármily tartalmu nyomtatott vagy írott munkáját eme speciális *könyvgyűjteménybe* foglaljuk, még azokat is, kik nem gömörmezeiek, de a megyére vonatkozó munkát írtak, ide sorozzuk. Kiegészítő részét képezik a *megyei nyomdák* kikérült jelentékenyebb ugynevezett *apró nyomtatványok*, úgy a *vármegyei hírlapok, füzetek, rőpiratok*, stb. Kész anyagot kívánunk ezzel nyújtani a *megyei irodalomtörténet* írójának s adatok a *typographiának*.

d) Az emlékek osztályában kiváló hely jut az 1848—49-iki *szabadságharcunk reliquiáinak*. Rajongó

szállítja, a mint azok sűrűsége megkívánja, magának a levegőnek hőmérsékletéhez és ettől függő párateltségéhez viszonyítva.

A levegővel megalakul az a közeg, a mely egyenletes nyomásával rendet képes teremteni a föld felületén, a mely a szerves élőlények fizikai létezését is lehetővé teszi és e mellett oxigénjével azoknak nélkülözhetetlen éltető elemet rejt magában s ezt az elemet az oxigént észrevétlenül veszik föl, de nélküle meg nem élhetnek, mert ez a folytonos fűtőanyag, a mi őket majd az életre szükséges meleg fokán föntartja.

Fölmerül az a kérdés: olyan arányban volt-e a levegő oxigénja akkor is, mint ma? Valószínűnek látszik, hogy az élet kezdete előtt több volt a levegő oxigénja, tehát ozonduosabb lehetett a légkör, mint ma, mert azóta kitudja hány évezred millió és millió élőlény használta már a levegő oxigénját, a mely ha kifogyhatatlan tárháznak látszik is, de a folytonos használat mindenesetre fogyasztja és akkor az oxigén mennyiség több lehetett a mai 21 százaléknál.

Akkoriban minden valószínűség szerint felhők környezték a földet, a mely épen csak hogy lehülhetett és így vizének jelentékeny része még gőzalakban járta be a levegő felsőbb rétegeit, a mit az akkori valószínű magasabb hőmérséklet tesz érthetővé. Így tehát meg volt már a levegő, meg volt az égboltozat, de nem igen tűnt még elő az égnek nyugodt, derűs azúr-kékje.

(Folytatása következik.)

születtel gyűjtjük egybe a nagy idők méltó emlékeit. Itt őriztük a gömörmezei 1848—49-iki honvédek egyesületének az 1898-iki felszázados évforduló alkalmából adott a gömörmezei hölgyek díszes és remek zászlaját.

4. A *könyvtárban* helyet foglalnak:

a) Mindazon régi *könyvek, nyomtatványok*, melyeket köznyelven „*ócskák*” neveznek, tehát tulajdonosaikra nézve érték-nélküliek. Ugy tekintjük ezeket, mint a régi irodalom emlékeit, melyek a mai kultúrának alapjait képezik és ezért megérdemlik, hogy kegyelettel megőrizzük. — Készséggel adunk helyet ezután is, ha egyesek és társulatok — reájuk nézve mint értéktelenekeket — a vármegye közönyvtárában kívánják elhelyezni, nehogy elkallódjanak.

b) Nagy értékűek a már eddig beadott *családi levegőgyűjtemények*, melyek sok becses történelmi anyagot foglalnak magukban. A vármegyei családok teljes bizalommal és biztonságba helyezhetik el hasonló hagyatékaikat. Itt rendezve, lajstromozva ugyanis rendelkezésére fog állani az érdekelteknek, szükség esetén minden családjukbeli okirat.

c) Hogy pedig vármegyénkben legalább egy helyen föltalálhatók legyenek azok a források, melyekből adatokat kívánunk nem ritkán meríteni, e célból állítottuk föl a *hírlap könyvtárt*. Régebb és jelenkori napilapok, folyóiratok, szaklapok gyűjteménye ez. Gyarapítása szintén közérdek. Sokakra nézve értéktelen lom, itt értékessé válik.

d) És a mire sulyt helyeztünk: az u. n.: „*hungarikák*”, a legrégebb magyar nyomtatványok. Ezek az 1711. előtti művek értékes kincset képeznek. Itt van a legméltóbb helyük.

5. Múzeumunknak van még *képzőművészeti osztálya* is. Ennek

a) egyik csoportja magában foglalja *vármegyénkbeli festők és szobrászok* műveit. Célja, hogy vármegyénk műtörténetéhez adatokat szolgáltatassunk;

b) nem zárkozhatunk el azonban a *képzőművészet egyetemes értékű* műveinek kiállításától sem, mivel ez osztályunk az is a feladata, hogy a szépzésket, a műizlést fejlessze;

c) körebe vonja intézetünk a műizléssel előállított *plasztikai tárgyakat* (faragványok, metszetek, öntvények) nimzéseket, *varottas és szövött* kézimunkákat s egyéb rokon készítményeket, főleg a megyebelieket;

d) szorosan ugyan ide nem tartozik, hanem külön csoportba foglaljuk az *ipar kiválóbb termékeit* a jelenből; a multból pedig annyit, a mennyit az egyes kiveszett kisiparágak megmaradt eszközeit és szerszámait mint emlékeket megőrizhetjük.

Ezekben adjuk vázlatát azon feladatoknak és törekvéseknek, melyek előttünk állanak. Részben már megvalósítva mutathatunk mint eredményre, részben mint elérendő célt tűzünk magunk elé. Sok még a tennivaló, mihez *sok munkánk* szükséges.

Hazafiai tisztelettel fordulunk ennélfogva mindazokhoz, kik kulturintézetünk iránt táplált *nemes érdeklődésük* nézve óhajtják, hogy benne vármegyénk lehetőleg legnagyobb szellemi és erkölcsi tőkéjét hordjuk össze, hogy *munkatársaink* közé sorakozzanak.

Ezen célból alakítjuk meg a megyeszerte lakó munkatársakból a bizottságokat, melyekbe tetszés szerinti beléphet. ki eziránt szíves készségét *kijelenti*.

1. A *régészeti bizottság* tagjai a régiségi tárgyak gyűjtésében buzgólkodnak, főképen pedig a föltött *örökösöknek*, hogy a vármegye területéről semminemű régiség *el ne hurczoltassék*; *figyelemmel kísérik* az időnkint előforduló kő- és bronzkori leleteket. Ezeket a gömörmezei Múzeum részére, ha kell, hatóság útján is szerezzék meg. *A népet tanítsák meg*, hogy az ily leleteket ne illetéktelen és tudatlan kézbe, hanem megfelelő jutalom mellett a megyei Múzeumnak szolgáltatassák át. S ez nagyon fontos, mert ez uton sok értékes tárgyat megmentünk az elkallódástól. Megjegyezzük, hogy a *bizottsági tagok* ily esetben igénybe vehetik a főszolgabiroiságok közreműködését, mennyiben a Múzeumnak beküldendő tárgyak csomagjára „*Régiségi lelet*”, „*Hivataltól portómentes*” fölírásával költség nélkül beszállíthatók.

2. A *néprajzi bizottság* tagjainak feladata lesz vidékenként a sajátos népies szólamódokat, dalokat, meséket, mondákat, lakodalmi, keresztelői verseket, nép-

szokások leírását s a néplélek egyéb nyilvánulásait; ugy szinte a népeletre és foglalkozásra vonatkozó eszközöket, mire nézve szükség esetében részletesebb utasítást adhatunk.

Ha lesznek — amin nem kételkedhetünk — vármegyénk legkülömbözőbb pontjain munkatársak, a kik e két bizottság körén kívül egyéb szakok iránt érdeklődnek, vagy épen ezek iránt is, úgy a kulturmunka minden irányban biztatólag megindulhat. Egyelőre azonban e két körben óhajtjuk a mozgalmat megindítani.

Kérjük tehát, kiket e közérdek lelkesít, elhatározásukról, *mely bizottságban* kívánunk közreműködni, akár csak egy levelező-lapon a „*Múzeum igazgatóságát Rimaszombatban*” értesíteni kegyeskedjenek.

Rimaszombat, 1907. márczius 21-én.

Fábry János, igazgató és könyvtáros.

Loysch Ödön, régiségtári osztályfő.

Tóth Béla, képzőművészeti osztályfő.

Kathona Géza, néprajzi osztályfő.

Hüvössy Lajos, helyettes osztályfő.

Dr. Wallentinyi Dezső, emléktári osztályfő.

Szinészet.

A heti műsort megint úgyesen állította össze Mezey igazgató, kiről mostan már elmondhatjuk, hogy oly társulattal lépett a közönség elé, a milyen igen régen volt városunkban, s nem kimél fáradságot és költséget az előadások sikere és közönség mulattatása érdekében.

Ezzel egyidejűleg a derék igazgató mentességére hozzuk fel, hogy az a zugolódás, mely a színpadi ócska disztitése ellen elhangzik, nem az igazgató hibája, mert ő saját diszleteit méreteinél fogva időleges színpadunkra nem alkalmazhatja, s annál nagyobb érdeme, hogy ezen hiányok mellett is általános köztetszésre színe tudja hozni a mostani nehéz új darabokat.

Méltó elismerés és dicséret illeti az egész társulat minden egyes tagját, kik igazán többnyire nagyon fiatalok és minden szerepkört úgyesen tudnak betölteni.

Szerepeiket rendezen tudják és jól öltözködnék, különösen pedig úgyesen maskiroznak, azonkívül nem késnek a jelenésekben.

Vasárnap. Harmadszor a „*Vig özvegy*” gyönyörű zenéjű operett került színpadra telt ház előtt. E darabról és szereplőiről csak a legnagyobb elismeréssel nyilatkozhatunk újra. A szereplők egytől-egyig kifogástalanul megállták helyüket és a zenekar is igen jó volt. Lehanyagolólóg hatott azonban a közönségre és a darab menetére is az a körülmény, hogy Szalma Sándor, a társulat jó megjelenésű fiatal ügyes baritonistája, ki Danilovics gróf szerepében az első két előadásban a közönséget már teljesen meghódította, hirtelen beteg lett és lázasan, rekedten volt kénytelen a közönség elé lépni. Ennek daczára is nagy erőfeszítéssel végig játszotta a darabot és a közönség elismerése részére ez uttal nem a tapsokban de a szájalomban nyilvánult. Léay és Kuthy ez alkalommal is szépen énekeltek és játszottak, „*Nyegus*” szerepében pedig Szilágyi úgyesen alakított.

Hétjón. Szintén harmadszor a „*Gül Baba*” kellemes zenéjű operett került színpadra. Ez előadásról elmondhatjuk, hogy Fenyvesi Olgának, a társulat fiatal, aranyos kis szubrettjének volt a diadala. Első ízben a „*Koldus gróf*”-ban, most pedig e darabban, mint Gábor diák volt alkalmunk e tehetséges fiatal színész előrendő játékában — nagyobb szerepkörben — gyönyörködnünk. Ha őszinték akarunk lenni, Fenyvesi színpadon kívül is egy igen csinos kis leány, ki egy szerény baktis benyomását kelti bennünk. Mivel azonban nagyobb szerepben még nem láttuk, ilyennek képzeljük a színpadon is. Fellepte után azonban más bírálatot mondunk róla, mert csupa báj köríti gömbölyű kis arcát, hangja, bár fiatal koránál fogva még nem elég erős, de csengő és nagyon behízelgő. Szíve ég, játékába belé önti érzelmeit, gesztusai természetesen, nagy könnyedséggel és kellő pillanatban használja azokat önkénytelenül is. Öltözködése finom, izléses érzékét árulja el, s costumje oly fényes volt, hogy a fővárosi színpadon sem talált volna abban hibát a néző. Legnagyobb művészete e sok jeles tulajdon mellett is talán kecses tánczában rejlik, melylyel rosz deszkázott színpadunkon is teljesen hódított és falrengető tapost kapott. Ajánljuk többszöri nagyobb szerepben való fellépését.

Utánna elismeréssel emlékezünk meg Kuthy Jankáról, ki napról-napra jobban hódít és iskolázott szép hangjával állandóan leköti figyelmünket és a magas régiókban is tisztán, könnyedén énekel. E mellett csinosan, izléssel öltözködik és mozog a színpadon.

Mellette a nők közül kiemeljük Papp Erzsébetet, ki humoros mókaival állandó derűltétségben tartja a közönséget. Rajz Irénke ez alkalommal is igen szépen tánczolt. A férfi szereplők között ez uttal sokkal jobb volt „*Gül Baba*” szerepében Erdőssy, mint az előző előadásokon, s abban a jelenetében pedig, midőn kedvelt rózsáit tépi le, igazán nagy hatást keltett, meg is tapsolták erősen. Szilágyi „*Mujkó cigány*” szerepében excellált ez alkalommal is és „*Daru madár*” megható dalával mindenkinek szívéhez férközött. Különben elmondhatjuk róla, valamint Kertészről is, hogy bármely szerepben elsőrendű színészek és nemcsak mint komikusok, de mint énekesek is csak dicséretet érdemelnek.

Kedden. Közkívánatra a „*Tánczos regiment*” mulattató bobózatot adták gyenge ház előtt másodsor. Erről az előadásról nem nyilatkozhatunk oly kedvezően, mint az első előadásról. Talán az volt hatással színészeinkre, hogy nem volt telt házak. Ha így van, ez nem jó politika. E darabnak, véleményünk szerint csak némely része jó és inkább a férfi gárda a főszerep, nem pedig a hölgyeké. Legsikerültebb szerepe van Papp Erzsébetnek, ki azt kifogástalanul be is töltötte és Komlós Ilonának, ki az ezredest, a nem elég melegséggel játszó Váradyt úgyesen hódítja meg. Komlósban különben kritizálni valót, csak szépet és jót találunk, melyet az elismeréssel és jól kiérdemelt dicsérettel jutalmazunk. A férfiak közül a mindig fess, szalón, tehetséges színész: Margittay titkár, Szilágyi, Erdőssy, Kertész és Gáspár érték el ez alkalommal is nagy sikert.

Szerdán. Itt először a „*Rab Mátyás*” 3 felvonásos daljáték volt műsoron meglehetősen közönség előtt. — Kik e darabot a fővárosi színpadon látták, sem a meséjéről,

Hirek és vegyések.

sem pedig a zenéről nem valami kedvező módon nyilatkoztak. Ilyen kritika után közönségünk nem nagy érdeklődéssel kereste fel a színházat és nem nagy reményt fűzött annak eredményéhez. Mi mindenesetre nem kívánhatjuk azt, a mit a fővárosi közönség, annál kellemesebb volt tehát családunk, midőn a darab a kilátásba helyezett várakozáson felül sikerült. — A főszerep *Léva Margit* volt „Matyás” személyében, ki nehéz szerepét teljesen átérte, jól betanulta és igen szépen, szívből eredő őszinte melegséggel játszotta és énekelte végig le. Nagyon ügyes és csinos kis királyfi volt, kinek szívét a honvágy epesztette és teljes volt boldogsága, midőn megszabadulva a fogságból, idebaza hű nepe közé vezérelte a sorsa. Mellette *Füredi Ferike* „Pöcsy Gergő” szolgáló szerepében kedves megjelenésű, jó színésznőnek bizonyult és szépen énekelte. Hálás szerepét közvetlen eredetiséggel töltötte be. — Egyre azonban figyelmeztetjük a fiatal színésznőt: felemelt fővel és bátrabban nézzen a közönséggel és partnereivel szemben, s akkor semmi kifogásolni valót nem találunk játékában. — *Kertész „Ozodik”* hitközségi szolga szerepében ez este mutatta be teljes mértékben tehetségét és operett darabokra igen alkalmas bariton hangját. Zenei érzéke is jó és a zenekarral együtt nehéz, fárasztó énekszámait elismeréssel töltötte be. — Az utolsó felvonásban pedig, midőn Máttyás király hálából azért, mert futár Drágffy magyar nemest a cseh országában nyomára vezette — udvari ceremóniáinak tette, humoros bemutatásaival és gesztusával sok tapsot kapott. „Eysik” hitközségi előljárót *Erdőssy* adta jó alakítással, leánya „Gitta” szerepében pedig *Kathy* Jankának ez volt legsikeresebb fellépte. Énekszámait, mely teljesen hangjába vágott, nagyon szépek voltak és ezért sok tapsot is kapott. Szerepét mint mindig, mostan is jól tudta és egy kész, tehetséges színésznőként mutatkozott be. — Utanna nagyobb szerep jutott még a kicsi *Fenyvesinek*, ki „Eysik” szakácsnéja „Mundi” szerepében olyan ügyes alakítást mutatott be, hogy díszre vallott volna a debreczeni piacon perlekődő és magyar huszárokat bolondító tüzről pattant magyar menyecskének is. Szépen énekelte le énekszámait, s ügyesen, nagy könnyedséggel játszott és forgott a színpadon. — Kertészszel előadott tréfas tánczait többször megújrazták. — Előnyösen és elismeréssel sorozzuk ide „Futár Drágffy” szerepében *Konczot*, ki a beteg *Szalma* S. helyett kapta e szerepet az utolsó pillanatban. — Magyaros hűséggel és teljes melegséggel játszotta le a szerepét és csinosan énekelte is. „Gabirol” diákok *Várady* adta, ki ez alkalommal hangjának megfelelőleg szerencsésen alt-partit kapott. — Csinos legényt mutatott be a színpadon, de gyorsan beszélt, s talán ezért egyszer-kétszer el is akadt, vagy a szerepét nem tudta. Mindamellét jól megálta a helyét a főszereplők között. *Homlónak* e darabban kevés szerep jutott „Szi-lági Erzsébet” személyében, s a mily rövid volt szerepe, oly rövid de értékes kritikát adhatunk róla, midőn azt írjuk, hogy jelenését hatásosan adta elő. — Ezután az összes szereplők csak a dícséretet érdemelhetik meg, mert a nehéz darabot precízen betanulták, a gyors jelenésekből nem késtek, pedig sokszor kellett costumot változtatniok. A darab jó részét, mint czíme is mutatja, dalban adják elő s itten kell különösen a sikert kiemelnünk, hogy az összhang mindvégig meg volt és igen lekötötte figyelmünket. — Mindenesetre az érdem a karmestert illeti, ki azt jól betanította és dirigálta, mit a színtéri szereplők és a zenekar is nagyon betartott. — Reméljük, hogy e darabot még egyszer élvezhetjük, s ajánljuk a közönség figyelmébe.

Csütörtökön a fővárosi színpadon is nagy hatást keltett „Tolvaj” című színművet adtak másodszor közép számú közönség előtt. A darabban a főszerep *Komlós Ilonkának*, kinek sikerét egy szép csokorral jutalmazták. *Margittay* ez alkalommal is művészi alakítást mutatott be, de nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy a leghatásosabb jeleneteiben oly halkán beszélt, miszerint alig lehetett érteni. A többi szereplőkről, köztüktől első sorban a felgyógyult *Szalma* ról is csak ismételtük multkor előnyös kritikánkat. Igen jól játszott *Erdőssy*, *Füredi Ferike* és *Szilágyi*.

Pénteken 19-én este a „Sárga csikó” régi remek népszínművet játszták zónaelőadásban zsufolt ház előtt igen jól. *Léva Margit* volt természetesen az est központja. Blaháne e pompás szerepeiben ugyancsak kitett magáért. Dalai érzésteljesek voltak, előadása közvetlen, élénk tetszést, zajos tapsokat aratott, kitűnő partnere volt *Szalma* Sándor, ki Csorba Laci szerepét sok meleg érzéssel játszta meg, dala hatásosak voltak. *Margittay* a fogházat ilt öreg lóköttő, *Erdőssy* a büne napvilagra jöveletől rettegő apa szerepében, sok tudást és helyes felfogást mutattak be. Kitűnő volt *Kertész* Sándor, ki a zsidó és a csapló gazda szerepében nem mindennapi tehetséget árult el. *Füredi Ferike* napról-napra ügyesebb lesz. A szolgáló kis szerepét igen jól játszta. Mint pusztabíró *Szilágyi* Aladár jeleskedett. *Koncz* Mihály, *Gáspár* és *K. Papp* Erzsébet, *Lubinszky* és *Szabó* hozzájárultak az est sikeréhez.

Szombaton 20-án negyedszer ment a „Vig özvegy.”

Meghívó.

A Gömör és Kishontvármegyei ált. tanító-egyesület rimaszombati járásköre folyó évi rendes gyűlését április hó 29-én délelőtt fél 10 órakor tartja meg a rimaszombati áll. leányiskolában, melyre a járáskör tagjait s a tanúgy iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívom.

A gyűlés főbb tárgyai:

1. Elnöki előterjesztések.
2. A járásköri tagok névsorának kiigazítása.
3. Az Eötvös alap helyi gyűjtő bizottságának szabályzata.
4. Az Országos Bizottság reformja. Előadja: *Scherfel* Lajos társ. ig. tanító.
5. A tanítói nyugdíjtörvény revíziója. Előadó: *Hegedüs* Zoltán áll. tanító.
6. Indítványok.
7. Egyleti tagsági díjak s az Eötvös-alap járulékaiknak beszédese.

Kelt Jánosiban, 1907. április 18.

Becské Bálint, járásköri elnök.

Személyi hírek. *Fáy* Gyula főispánunk a hét folyamán hivatalos ügyeiben Budapesten időzött.

Baltik Frigyes a dunáninneni ág. ev. egyházkerület püspöke Balassagyarmatról f. hó 19-én Cserencsénybe érkezett vejéhez. *Krman* Lajos cserencsényi ág. ev. lelkészhez, ki betegen fekszik. A tisztes egyháztól f. hó 20-án városunkban időzött.

Athelyezés. A király megengedte, hogy *Feledy* Ferencz szepesváraljai kir. járásbíró saját kérelmére a tornaljai kir. járásbíróhoz athelyeztessék.

Kinevezés. *Szalmáry* Gyula besztercebányai alügyészt — ki a helybeli járásbírósnál hosszú ideig működött — a trencsényi törvényszékhez bírónak nevezte ki a király.

Uj tudor. *Fodor* Kálmán helybeli ügyvédjelöltet f. hó 13-án avatták tudorrá a kolozsvári egyetemen.

Kinevezés. *Csajka* Dezső, a helybeli kir. törvényszék egyik tehetséges és szorgalmas joggyakornokát az igazságügyminiszter a löcsei kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

Uj állampolgár. *Süss* József roznói lakos, az ottani villanytelep művezetője f. hó 15-én tette le a honpolgári esküt *Bornemissa* László alispán előtt.

Eljegyzés. *Mártha* Gizikét Zubogyról f. hó 7-én eljegyezte *Fövenyessy* János alsószuhai organista-tanító.

Névmagyarosítás. A helybeli ügyészter megengedte, hogy kiskoru *Kohn* Zoltán tiszlezi illetőségű ugyanottani lakos családi nevét *Karsai*-ra változtassa.

Iskolalátogatás. A helybeli polgári leányiskolát folyó hó 15—16-án *Istvánffy* Gyula a polgári iskolák kerületi felügyelője meglátogatta. Az osztályokban megjelent az előadásokon, s meggyőződött a növendékek helyes oktatásáról és a tanulmányokban való előhaladásáról. Teljes melegegészt kifejezve a megtartott értekezlet után 16-án hazautazott Breznóbányára.

Athelyezés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Goldner* Ferencz m. kir. állatorvost Várhelyről Nyustyára, *Alexay* István m. kir. állatorvost Nyustyaról Pozsonyba helyezte át.

Halálozások. *Kern* Adolfnét, a Fehérkereszt-egylet buzgó alelnökjét és családját mely gyász érte, amennyiben édes anyja: a tisztes kora öz. *Kellner* Péterné szül. *Hritz* Matild folyó hó 14-én 74 éves korában végelgyengülésben meghalt. Temetése f. hó 16-án nagy részvet mellett ment végbe, s a koporsó felett *Gyurky* Pál főesperes mondott megható gyászbeszédet.

Dr. Hruska János nyustyai orvost és családját is mely gyászba döntötte anyja: *Hruska* Jánosné született *Hloska* Zsuzsannának folyó hó 17-én 63 éves korában, boldog házassága 46-ik évében rövid szenvedés után bekövetkezett elhunyt. Folyó hó 19-én nagy részvet mellett temették Nyustyán.

A vármegyébkbeli származásu *Korény* Ágoston m. kir. államvasuti főfelügyelő folyó hó 12-én 68 éves korában, boldog házassága 35-ik évében Budapesten hosszas betegség után elhunyt. Nagy részvet mellett temették el folyó hó 14-én a szívóságáról ismert derék öreg ur hült tetemét.

Balász József helybeli kalapos mester polgártársunkat is mely gyász érte. Neje, szül. *Plichta* Erzsébet f. hó 19-én, 63 éves korában, hosszas betegeskedés után elhunyt. Ma délután temetik a tisztes polgárnőt, kiben *Balász* Lajos felsőlövői tanár édes anyját gyászolja.

Egyházmegyei gyűlés. A gömöri ref. egyházmegye folyó hó 16—17-én tartotta Hétben közgyűlést, melyen városunkból is számosan jelentek meg. A gyűlésen egyházmegyei nagyfőntosságú ügyek nyertek elintézését, s a *Molnár* József tanácsbíróvá választása folytán megüresedett ügyészi állást is betöltötték választás utján. Az állásra megválasztották *dr. Székely* József putnoki ügyvédet.

Közgyűlés. A vármegyei orvosszövetség és orvosgyógyászerek egylet f. hó 30-ikán a közkórházban tartja evi rendes közgyűlését. A gyűlésen és az azt követő ebéden résztvenni kívánók szveskedjenek f. hó 28, legkésőbb 29-ig *dr. Kármán* Aladár titkárnál jelentkezni.

Felzólalás érkezett lapunk szerkesztőségéhez, melyben azt panasolja egy színházlátogató hölgy, hogy a színpadrol tömörked port nyel el a zenekar körül ülő publikum, s másrészt kifogásolja a sorok írója, hogy a telvonásközökben a színpadon zajos jelenetek, Ujhazy-féle stílusban folytatott nagyhangú czimosztogatások történnek, s miután a közönség nem kíváncsi a függöny mögött lefolyó eseményekre, s melegegészt a nyílt színen nyújtott élvezetekkel, e fajta kellemetlen szórakozásokból nem kér. A felszólaló ó nagysága kifogásait ezennel továbbítjuk az igazgató urhoz intézkedés végett.

Ritka vadász-szerencse. A napokban egy kisebb társaság vadászott szalonkara a tóthegyi területen. A hajtsába véletlenül egy vadkan is belekerült, a melyet *Cseh* István kir. törvényszéki bíró szerencsésen elejtett. Esett 7 szalonka, ebből is kettőt *Cseh* István hozott aggatókra.

Tornaestély. A helybeli főgimnázium tornaköri ifjusága tegnap 20-án a tornacsarnokban táncmulatsággal egybekötött torna-estélyt rendezett, melynek programja ez volt: 1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlat. 3. Nyújtó. 4. Kardvívás. 5. Koriát. 6. Vitorvívás. 7. Gúla és szulyzás. 8. Füzértáncz.

Közgyűlés. Rimaszombat és vidéke fogyasztási szövetkezete folyó hó 14-én tartotta közgyűlést *Lukács* Géza elnökletével. A gyűlés legfontosabb tárgya volt a haszon hováfordítása és az igazgatóság választása. A tiszta nyereség a régi sikasztásból fenmaradt összeg törlesztésére fordították. Az igazgatóság kilépő tagjai újra megválasztották, kivéve a lemondott *Bornemissa* Lászlót, kinek helyébe *Szakall* Vinczét választották.

Szerencsétlenség a malomban. A városunkhoz tartozó szabadki malomban folyó hó 17-én tragikus eset történt. *Lendvai* Pál bérlő molnármester — ki az itt állomásozott tüzérsegnél volt ezredtrombitás — munkaközben a transmissziói szíjját igazgatta oly szerencsétlenül, hogy a fogas kerék odakapta jobb kezét s összeroncolta. A súlyosan sérült molnár beszállították a közkórházba.

Postaügynökség. Megirtuk lapunkban, hogy a zabari postaügynökségnek mult év decemberében sikasztás történt, s ekkor az ügynökséget ideiglenesen beszüntette a kassai postai igazgatóság. Zabar község lakosságát — mely csaknem negyedszázad óta élvezte a postaügynökség előnyeit — nehezen érintette ez intézkedés, s csakhamar lépéseket is tettek a hivatal visszaszerzése érdekében, mely őket joggal és méltányossági szempontból is megillette. Ügyük sikerében legjobb reményekkel bizva várták az eredményt, mely azonban — sajnos — mai napig is késik. Ugy látszik — a kulisszák mögött történt valami, — a mi akadályként gördült az ügy megfelelő és méltó elintézése elé, s most a kétség keseríti el a zabariakat, mert joggal fáj nekik, hogy régi joguktól el akarják útni a pogonyiak. Pogony község ugyanis — mely Nógrádhhoz tartozik és postáját a legregibb idő óta Zabartól kapta — szintén folyamodott, hogy az ügynökséget Zabarról oda helyezték át. Hát ez nem volna igazságos dolog és mi sokkal liberálisabbnak tartjuk a kassai postai igazgatóságot, semhogy feltehetnők, miszerint a zabariak kérelmét mellőzve, őket a helyben levő postaügynökség előnyeitől megfosztani kíváná. E helyen is felhívjuk vármegyénk illetékes hatóságának figyelmét Zabar község jogos és méltányos kívánságára, s hisszük, hogy az ügyet jóindulatu támogatásban részesítve, kellő lépéseket megteszik az ügy érdekében.

Elítelt kuruzsló. Rágóta garzdálkodik *Helpan* s az egész Garamon egy *Babela* Jozsef nevű „csontkrákó” ki láb és kézcsonttöréseket és ficzamosásokat „gyógyít” és sok embert tett nyomorékká egész életére. Törvényeink hézagossága miatt mindeddig sikerült kibujnia az igazságszolgáltatás sújtó keze alól. A helpai erélyes s a ferde népszokásokat, babonákat lépten-nyomon üldöző orvosnak végre sikerült *Babela* ellen egy esetből kifolyólag, mikor a sérült — karjátörött egyént egész életére nyomorékká tette, — annyi terhelő adatot szerezní, hogy a törvényszéknek módjában volt sujtani a lelketlen kuruzslót. A rimaszombati kir. törvényszék *Kolbay* Sándor elnöklété alatt f. hó 17-én tartott tárgyaláson, melyen a vádat *dr. Mészáros* István kir. ügyész képviselte, *dr. Csiky* Ferenc orvos meghallgatása után *Babelát* bűnösnek mondta ki a gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétségében s egy havi fogházra, 10 korona pénz-bírságra és az összes költségek megtérítésére ítélte. *Babela* az ítéletbe megnyugodott, s így az jogerős. Furcsa fényt vet a garami nép műveltségére, hogy *Babelának*, különösen több pohorellai lakos elismerő iratot állított ki, különösen a marhák gyógyítása körül kifejtett „áldásos” működéséért. Ez persze a törvényszék előtt nem mint mentőkörülmény, de ellenkezőleg mint nyomós bizonyíték szolgált a mellett, hogy *Babela* csakugyan kiterjedten kuruzslolt.

Munkások harosa. Rozsnón a rimamurányi r. t. telepén folyó hó 14-én a magyar és horvát munkások között véres verekekés volt, mely emberhalállal végződött. Vasárnap este kártyaközben összeveszték a munkások és a horvátok megtámadták a magyarokat, kiket a consumból kizorítva lakásaikban csákányokkal, késekkel és forgó pisztolyval támadták meg. A verekedés közben *Kiss* János szarvasgedei (Nógrádmegye) illetőségű egyént agyonszúrták, ifj. *Berkes* István és többen súlyos sértést szenvedtek. A csendőrség 7 horvát munkást letartóztatott, négyen elmenekültek. A nyomozás folyik, s az agyonszurt ember hulláját kedden a törvényszéki orvos jelenlétében felboncolták.

Hivatalos órák Nagyrőcsén. A nagyközönség tájékoztatása czéljából közzetesszük, hogy a nagyrőcsei kir. adóhivatalnál felsőbb rendelet folytán a hivatalos órák f. évi május hó 1-től szeptember hó végéig reggel 7 óratól délután 1 óráig lettek megállapítva, mely idő alatt 8-tól 12-ig tart a be- és kifizetés, valamint a feleknek felvilágosítás adás és beadványok elfogadása.

A dobsinai vasut. A kereskedelmi miniszter *Dr. Csermák* Sándor dobsinai, *Kovács* István poprádi és *Ivánka* Imre dolányi lakosoknak, mint a Dobsina — Poprádi érdekeltég megbizottjainak az államvasutak Dobsina állomásából kiagazólóg, a kassa — oderbergi vasut Poprád-Felka állomásáig vezető fővonal és ezen vasutvonal Pusztaföld állomásától Telgárt község érintésével a breznóbányai — vereskö h. érdekű vasut Vereskő állomásáig vezető fővonalra megadta az előmunkálati engedélyt egy évre. Terv szerint Dobsináról indulna Istvánfalu, Imrichtalu, Straczena, dobsinai jégbarlang, Pusztaföld, Várná, Szepesváglak, Szepesfalva községek érintésével Poprádra és itt csatlakoznék a fővonalhoz az uj vasut.

Kérelem a tanító urakhoz. A mennyiben május hónappal a tanév vége felé közeledik, tisztelettel kérném a szeretett kartárs urakat, hogy a kinnél Máttyás király szobrára gyűjtőívnek vannak, kegyeskedjenek pár filléres gyűjtést eszközölni tanítványaik és híveik körében a jelzett czélra s azt a tanév befejezte előtt hozzám küldeni. Szíves jóakarutakat előre is köszönve, vagyok Sajó-gömörön, 1907. április hó. Kartársi szeretettel és tisztelettel *id. Bogár* Lajos.

Nyugtázás. Rimaszombat és vidéke jétékony négyesület által a „Petőfi-ház” javára rendezett s folyó hó 10-én a főgimnázium tornatermében megtartott hangversenyen a bevétel volt . . . . . 181 korona. Kiadás . . . . . 31 korona.

Tiszta maradvány . . . . . 150 korona, melyhez telüfizetésekkel, illetve a belépő díjak beküldésével hozzájárultak: *Seidner* Bernát 4 kor., *Kubinyi* Aladár, ifj. *Lengyel* Pálné, *Pogány* István, *Szombath* György és neje 2—2 kor., *Dobranszky* János, *Eperjessy* Józsefné, *Loysch* Ödön, *Molnár* József, *Marikowszky* Emma és *Ratkó* Margit 1—1 koronával, melyért ez uton is hálás köszönetét fejezi ki az elnökség. A tiszta jövedelmet a „Petőfi társaság” elnökének küldte az egyesület.

Nyiltér.*)

Értesítés.

A jolsvai takarékpénztár r. t. igazgatósága tudomására hozza az üzletfeleknek, valamint ezen pénztárnál fennálló betétek tulajdonosainak, hogy *Flentisz* *Andor* intézetünk főkönyvelőjének elkövetett hűtellel eljárása és bizalmasaival szemben tanusított visszaélése

*) E rovat alatt közölték nem vállal felelősséget a Szerk.

folytán intézetünk nagyobb mérvű kárt előre láthatólag szenvedni nem fog, így intézetünk iránt eddig tanúsított bizalom megingásására alap nem lévén: üzletfeleink és a betevek részéről az eddigi jóindulatot intézetünk irányában a jövőre is fenntartani kérjük.
Jolsván, 1907. április 9.

2-2 **Az igazgatóság.**

Kiadó lakás és boltok.

Az Andrási ut és Tompa tér sarkán első számú házban egy csinos, egészséges **lakás három szobával** és melléképítményekkel **május hó 1-től**, ugyanott **két bolt**, a mely **fűszer- és tőzsdének igen alkalmas**, azonnal bérbeadó, de esetleg az egész ház is örökön eladó, — úgy-szinte Kossuth-utca 41. számú ház szép udvarral és rendezett kerttel szintén azonnal eladó. Ertekezni lehet **Andrási fényképészszel.** 11—*

Értesítés.

A putnoki hitelbank részvénytársaság a t. közönség tudomására hozza, hogy a pénztárban elhelyezett állandó jellegű betétek után

5, azaz öt százalék kamatot,

a változó betéteknél pedig

4¹/₂, azaz négy és fél százalék kamatot fizet.

A betét kamatadót az intézet mindenkor a sajátjából fizeti.

8—* **Az igazgatóság.**

Alkalmazást nyer

előkelő jól bevezetett, az összes ágakat művelő **biztosító** részvénytársaságnál a megyében és az itteni piacon otthonos az üzletszerzésben jártas, jó megjelenésű 30 évnél nem idősebb nőtlen

fiatal hivatalnok

valamint kereskedelmi képzettségű,

gyakornok

Az állások később **nyugdíjjal** és esetleg a központba való áthelyezéssel járnak.

Írásbeli ajánlatok, körülményes adatokkal „Szép jövő” jellege alatt **Eckstein Bernát hirdetési irodájába, Budapest, V., Méréleg-utca 12. szám** alá küldendők. 2-2

Eladó!

Losonczy-utca 40. számú ház tartozékai-
val együtt, továbbá nagy kerttel, mely átvisz a Thököly-utczára, külön-külön s együttesen is szabadkézből eladók. — Ertekezhetni ugyanott alulírott tulajdonosnőnél:

Ösv. Urbán Ferencné sz. Löcherer Janka
Rimaszombat, Losonczy-utca 40. szám. 2-3

Eladó ház.

Az ózdi vasgyár közelében — megyei ut mellett — egy kilencz szobás lakás, két üzletajtóval az utczára jutányos áron eladó. — Érdeklődni lehet **Sajóvárványon**, a tulajdonos: **Karácsonyi Jánosnál.** 1-5

Hirdetmény.

7-907. sz.
A rimakokovai volt urbéres közönség megbízásából alulírottak közhírré tesszük, hogy a rimakokovai volt urbéres közönségnek az 1883. évi XX. t. cz. 2. §-a alapján 520 katasztrális hold területen gyakorolható **vadászati jog** a legelő társulat területével egyetemben 1907. évi augusztus hó 1-től számítandó hat egymás után következő évekre folyó évi **május hó 17-én**, délelőtt 10 órakor a község házában megtartandó nyilvános árverésen berbe fog adni.

Az árverési feltételek a rimakokovai volt urbéresek jegyzőjénél megtekinthetők.

Rimakokován, 1907. évi ápril hó 16-án.

Lipták Endre s. k., Kuchta András s. k.,
urb. jegyző. urb. elnök.

Valódi juh turó kapható:

Sturman Pál czégnél

Murány-Hosszurét u. p. Murányalja.

Finom valódi juh turó 100 klg.-ként 112 kor.

Pontos és gyors kiszolgálás
kis és nagy mennyiségben!

5-10

Eladó kaptafa-gép.

Egy teljesen jó karban lévő **kési kaptafa- és sámfagép** előnyös feltételek mellett azonnal eladó. Napi előállítási képesség 50 pár kapt. 30 pár sámf. Bővebb értesítést ad a **kiadóhivatal.**

Elutazás miatt eladó butorok.

Egy szalon-garnitúra, egy ebédlő-garnitúra, egy hálószoba garnitúra (faragott-matt, márvány lapú mosdó és szekrényekkel), diványok, asztalok, székek, stb.

Megtekinthetők: **Jánosiban, Bényei István-nál** (a Fáy-féle házban).

A t. cz. vevők kéretnek a butorokat egy héten belül megtekinteni, mert azontul eladó elköltözködik.

Meghívó.

A jolsvai takarékpénztár részvénytársaság

Jolsván, 1907. évi május hó 15-én d. u. 2 órakor, saját helyiségében tartja

rendkívüli közgyűlését,

melyre az összes t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgyak:

1. A közgyűlési elnök megválasztása.
2. A jegyzőkönyvet hitelesítő 2 tag kiküldése.
3. Vezérigazgató jelentése.
4. Főkönyvelői esetleg másodkönyvelői állás választás utján való betöltése.
5. A felügyelő bizottság esetleges kiegészítése.

Jolsván, 1907. április 6. án.

2-3 **Az igazgatóság.**

Hirdetmény.

663-907. sz.

Rimakokova község előljárósága közhírré teszi, hogy a községnek az 1883. évi XX. t. cz. 2. §-ában felsorolt területek leszámítása után felmaradt területen gyakorolható **vadászati jog**, továbbá a község mint jogi személy által az 1888. évi XIX. t. cz. rendelkezésének betartása mellett gyakorolható **halászati jog** külön-külön 1907. évi augusztus hó 1-től számítandó hat egymásután következő évekre folyó évi **május hó 17-én** délelőtt 10 órakor a község házában megtartandó nyilvános árverésen berbe fog adni.

Az árverési feltételek a község házában, a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Rimakokován, 1907. évi április hó 16-án.

Füzi Rezső s. k., Tauffer Ignác s. k.,
közs. jegyző. bíró.

Ajánlkozás.

Alulírott tisztelettel hozom a n. é. közönségnek tudomására, miszerint a

kőműves ipar

önálló gyakorlására a jogot megszereztem, melynek alapján ajánlkozom házak javítására, átalakítására, festésére, továbbá betonirozást és egyéb a kőműves ipar keretébe tartozó munkának pontos, kifogástalan és gyors elkészítésére a legmérsékeltebb árak mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1907. március 20.

3-* **Czakó István,**
kőműves iparos,

Lakás: Losonczy-utca 61. sz. a.

Hirdetmény.

253. sz.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a mezőkövesdi kir. járásbírósnak 1907. évi V. 177. sz. végzése következtében Dr. Cziner Miksa ügyvéd által képviselt Ferencz János javára Varga József ellen 720 korona s jár. erejéig 1907. évi ápril hó 8. án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 700 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 drb ló nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírósnak 1907. évi V. 179. számú végzése folytán 720 korona tökélettel és eddig összesen 184 kor. 57 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig Osgyánban a felperes udvarán leendő eszközölésére **1907. évi április hó 29-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszombat, 1907. április 16.

Gasko, kir. bir. végrehajtó.

Eladó.

Széna, lóhere és búkköny kisebb és nagyobb mennyiségben eladó: **Leungyel Sámuel** birtokosnál Rimaszombatban **Kossuth Lajos-utca 22. szám** alatt.

Tanulónak felvétetik.

Egy jó házból való 13-14 éves fiu **szobafestő és mázoló tanulóul** azonnal felvétetik **Papucsak Márton** putnoki szobafestőnél. 1-3

Árverési hirdetmény.

Csetnek város előljárósága közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező s a csetneki 34. sz. tjkönyvben 172. helyrajzi, s 172. összeírási számú ház, mely áll: 3 szoba, előszoba, konyha, kamara, cselédlak, istálló s a szükséges egyéb melléképületekből, továbbá a hozzá tartozó udvar és kert 362 négyszögöl kiterjedésben, Csetneken, a városházán, **1907. évi május hó 15-ik napján, délelőtt 10 órakor** tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adni.

A kikiáltási ár 6000 (hatezer) korona. Árverezni kívánók az árverés megkezdése előtt a kikiáltási árnak 10 %-át, vagyis 600 koronát tartoznak az árverést vezető városi bíró kezéhez bánatpénzül letenni

A vételár az árverést követő, legkésőbb 30 nap alatt lesz a városi pénztárba befizetendő.

A vevő a megvett ingatlanok a vételár teljes lefizetése után azonnal birtokába lép.

Az eladás véglegesnek azonban csak a törvényhatósági bizottsági közgyűlés jóváhagyása után válik jogerőssé, s a vevő a tulajdonjogot csak a szerződés jogerőre emelkedése után irathatja át telekkönyvileg a maga nevére. Bővebb tudnivalók Csetnek város előljáróságánál a hivatalos órák alatt tudhatók meg.

Csetnek, 1907. április 12. én

Matisz István, Schvirjan Pál,
h. jegyző. bíró.

Pályázati hirdetmény.

A jolsvai takarékpénztár részvénytársaságnál (Gömör megye) megüresedett **főkönyvelői** állásra pályázat nyitattik.

A pályázni kívánók tartoznak képzettségüket, eddigi működésüket, életkorukat és erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket, a jolsvai takarékpénztár részvénytársaság igazgatóságához legkésőbb **f. évi május hó 1-ig** beküldeni.

A főkönyvelő díjazása: mint alapfizetés 1200 kor., mint személyi korpótlék 5 évenként négy ízben 200 kor. ezen a téren más hasonló intézetnél eltöltött évei betudásával; lakásdíj czimén: 200 kor. nemkülönben az évi jutalek 3% annak fizetése arányában reá eső része; esetleg jegyzői teendőért 200 kor. fizetés.

Esetlegesen üresedésbe jöhető II-od könyvelői állás javadalmazása a következő: mint alapfizetés 1000 kor., mint személyi korpótlék 5 évenként 4 ízben 200 kor. ezen a téren más hasonló intézetnél eltöltött évei beszámításával; lakásdíj czimén: 100 kor. nemkülönben az évi jutalek 3% annak fizetése arányában reá eső része.

Mindket állás után nyugdíj jogosultság jár, melyre nézve a felvilágosítás az igazgatóságnál nyerhető.

A megválasztott egy évi sikeres működés után lesz véglegesítve, s köteles fizetésével kétszeresen telerő biztosítékot készpénzben vagy állampapírokban adni.

A magyar és tót nyelv bírása szükséges.

Az alias f. évi június hó 1-én elfoglalandó.

Jolsván, 1907. április 6-án.

2-3 **Az igazgatóság.**

Hirdetmény.

24. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a miskolci kir. járásbírósnak 1906. évi sp. II. 1417/3. számú végzése következtében **dr. Ferbstein József** ügyvéd által képviselt **az első magyar ált. biztosító társaság** javára **Kossuth József** ellen 382 korona 94 fillér s járuléka erejéig 1907. évi január hó 3-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 3620 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: ökrök, tehének, tinók, kocsik, szekerek, szánka nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 443/3. számú végzése folytán 382 kor. 94 fill. tökélettel és eddig összesen 184 kor. 57 fill. tőkekövetelés. ennek 1906. évi november hó 19-ik napjától járó 5%-os kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 101 kor. 20 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig Csziben, alperesnél leendő megtartására **1907. április 30-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1907. évi április hó 8-ik napján.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.